

Kommunkansliet

Kulturdepartementet

Yttrande gällande betänkandet **Låt fler forma framtiden!**

Bakgrund

2014 års demokratiutrednings uppdrag har varit att utreda hur engagemanget inom den representativa demokratin kan öka och breddas. Uppdraget har även varit att utreda hur individens möjligheter till delaktighet i och inflytande över det politiska beslutsfattandet mellan de allmänna valen kan stärkas.

Åtgärder för att försäkra politisk jämlikhet

I betänkandet konstateras att det inte finns några tecken på att demokratin hotas av en medborgerlig passivitet. Valdeltagandet har ökat i de senaste valen samtidigt som det allmänna politiska engagemanget mellan valen är beständig. Däremot finns påtagliga skillnader i deltagandet mellan olika grupper i samhället. Åtgärder bör därför vidtas för att försäkra politisk jämlikhet.

Enligt utredningen är valdeltagandet ”särskilt lågt i valdistrikt där en stor del av befolkningen saknar arbete, har låg utbildning och är utrikes födda. Det låga valdeltagandet vittnar om att stora grupper i samhället inte känner sig motiverade att rösta. Detta är en utmaning för demokratin. Om bostadssegregationen kan brytas och skillnaden i livsvillkor utjämnas är det sannolikt att skillnaden i valdeltagande och politiskt engagemang också kommer att minska. Vägen dit är dock lång och det är angeläget att på kort sikt vidta åtgärder som ökar det politiska deltagandet. För att skapa ett mer jämlikt valdeltagande är ett aktivt främjandearbete, både inför de allmänna valen och mellan valen, därför betydelsefullt.”¹

Kommunkansliet är dock tveksamt till att de föreslagna åtgärderna kommer att resultera i detta. Kommunkansliet håller med om att det är skillnaden i livsvillkor som är den huvudsakliga anledningen till skillnaden i valdeltagandet. Fokus ska därför ligga på att åtgärda skillnaden i livsvillkoren. Det är inte troligt att det ojämlika valdeltagandet löses genom att ge medborgarna en ökad möjlighet att påverka mellan valen. Mer troligt är att de föreslagna åtgärderna kommer att användas av personer som redan är engagerade valdeltagare. Istället bör man satsa på åtgärder som inkluderar människor i samhället, som får dem att känna att de kan påverka och vill rösta. Trots att det är en lång väg att gå.

¹ Låt fler forma framtiden! Del A. Betänkande av 2014 års demokratiutredning – Delaktighet och jämlikt inflytande, sidan 140.

Införa folkmotioner

I utredningen föreslås att det ska införas folkmotioner. Kommunkansliet är tveksamt till detta. Tanken att ge medborgarna möjlighet till inflytande mellan valen är god. Dock anser kommunkansliet att man ska respektera den representativa demokratin. Att kunna lämna in motioner i specifika sakfrågor anser kommunkansliet undergräver partierna. Risken är att man främjar den enfrågepolitik som blivit allt mer förekommande, och som bidrar till partiernas svårigheter att rekrytera medlemmar. Anledningarna till att engagera sig i ett parti blir färre.

Mer stöd till organisationer

I betänkandet föreslås mer stöd till organisationer som arbetar med att öka det politiska deltagandet samt mer satsningar på resurscenter. Kommunkansliet har inget att invända mot detta men konstaterar samtidigt att resurscenter inte är något som kommit Fagersta kommun till del. Det föreslås även att kommunerna ska skapa fler möteslokaler. Kommunkansliet anser dock inte att det är tillgången till möteslokaler som är avgörande för valdeltagandet.

Behålla uppdrag vid flytt

Kommunkansliet tillstyrker förslaget om att man ska ha rätt att behålla uppdrag som fullmäktigeledamot trots flytt. Eftersom denna möjlighet redan finns för dem som är valda av fullmäktige ser inte kommunkansliet någon anledning till varför inte även fullmäktigeledamöter ska ha denna möjlighet.

Sänka rösträttsåldern

Kommunkansliet anser inte att man bör sänka rösträttsåldern till 16 år på försök i vissa kommuner. Rösträttsåldern bör även i fortsättningen sammanfalla med myndighetsåldern. De skäl som framförs i utredningen anses inte vara tillräckliga för att göra en förändring av detta.

Tydliggöra ordförandens roll

Kommunkansliet delar utredningens bedömning att man ska förtydliga ordföranden i styrelsens och övriga nämnders uppdrag. Det är positivt att rollfördelningen blir tydligare. Däremot ställer sig kommunkansliet tveksamt till att begränsa antalet mandatperioder för ordförandeposter. Detta med anledning av att det, framför allt i mindre kommuner, kan finnas begränsat med kandidater till sådana poster.

Inhämta medlemmarnas synpunkter

Kommunkansliet ser positivt på att medborgarna engagerar sig i den kommunala politiken och lämnar sina synpunkter. Forum för att lämna synpunkter bör därför finnas i kommunerna. Däremot avstyrker kommunkansliet förslaget om att kommunen på ett systematiskt sätt ska inhämta medlemmarnas synpunkter under ärendenas beredning. Detta skulle innebära praktiska svårigheter samt en förlängd beslutsprocess. Men framför allt är detta ytterligare ett steg från det representativa styret. Partierna är medborgarnas företrädare.

Detta hindrar givetvis inte att de förtroendevalda är lyhörda för medborgarnas synpunkter. Dock anser inte kommunkansliet att medborgarnas inflytande i beslutsprocessen ska öka på ett sådant sätt som utredningen föreslår.

Kommunerna arbetar redan idag med att skapa möjligheter för medborgarna att vara delaktiga. Till exempel genom webbsändning av sammanträden, e-förslag och samråd. Dessa åtgärder bör fortsätta vara upp till kommunerna själva att bestämma om.
